

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula IV. Divisio debet fieri in partes immediatas

urn:nbn:de:bsz:31-102400

prædicatur *genus*, vel de pluribus numero tantum, differentibus, uti prædicatur *species*; quod autem in quale essentialiter prædicatur, est *differentia*. Rursus, quæ accidentaliter prædicantur, vel *necessario* prædicentur & *reciprocè*, & tunc est *proprium*, vel *contingenter* & *non reciprocè*, & tunc est *accidens*.

REGULA IV.

Divisio debet fieri in partes immediatas, ex Aristotele II posterior. t. 75.

I. Bifariam possunt dici partes divisionis mediata: I. *Inter se*, quando nimirum aliquid sub diviso continetur, quod sub partibus non continetur: ut si dividatur animal in terrestre & aquatile, datur enim animal volatile, quod nec sub terrestri, nec sub aquatili continetur. II. *Respectu ipsius divisi*, quando scilicet partes ipsum divisum non immediate attingunt: quod fit, quando inter divisum & partes intercedunt unus vel plures conceptus, qui comprehenduntur à diviso, & comprehendunt partes: ut si quis divideret corpus animatum, tanquam genus, in brutum, hominem, & plantam, tanquam species: intercedit enim inter corpus animatum, & inter hominem & brutum, animal, quod est species corporis animati, genus autem hominis & bruti. Aut si quis divideret corpus animatum in hominem, brutum, arborem, fruticem & herbam: intercedunt enim, inter divisum & partes dividentes duo conceptus, nempe animal & planta, qui tanquam species

cies

cies sub corpore animatò continentur, & continent, animal quidem hominem & brutum, planta verò reliquas species.

II. Priori modò si in partes mediatas divisio fiat, nullò modò tolerabilis est, quoniã sic partes non adæquantur ipsi divisò. Si posteriori modò fiat, dico, forè 1. ut sæpè partes divisionis resultent admodum multæ, ut patet in divisione corporis animati in hominem, brutum, arborem, fruticem & herbam. Longè plures autè fierent, si locò bruti species ejus, ut equum, bovem, leonè &c. poneret. Sic enim infinita ferè membra divisio esset habitura. 2. Ut oriatur confusio & importuna ejusdem repetitio: ut si corpus animatū dividat in ratione præditū & ratione destitutū, in explicatione illius necessariò tibi erit agendum de ratione sentiendi, cum essentialiter in eo, nempe corpore animato ratione prædito, includatur. At verò hic idem conceptus denuò occurret in subdivisio-
ne corporis animati ratione destituti, quia hoc dividendum esset in sentiens & sensus expers.

III. Nota autem, fieri posse, ut in eadem divisione utròque modò peccetur. Ut si dividatur animal in id, quod *alas integras habet*, & quod *fissas*. Etenim I. in hisce membris non omnia genera animalium continentur, cum detur animal nullas habens alas. II. Inter partes divisionis, nempe animal habens alas integras & habens fissas, & inter ipsum animal, tanquam divisum, da-

tur co-
tum, q-
haben
hujus
divisu
in alar
haben
IV
sæpè r
secun
proxi

I-
viden
nem
giffic
rius a
prim
imm
diu
aut a
divis
bra,
ra, &
lior
mur
con

tur conceptus intermedius, nempe animal alatum, quod est species animalis, & genus animalis habentis alas integras & fissas. Et sic membra hujus divisionis non attingunt immediatè ipsum divisum. Primum ergò dividendum animal fuerit in alatum, & alis destitutum; & illud vicissim in habens alas integras, & habens fissas.

IV. Docet autem Fonseca *cit. Lib. VI. c. XI.* sapere nos dividere totum in partes remotiores, sive secundò modò mediatas, quod ignotæ nobis sint proxima atque immediata.

REGULA V.

Membra divisionis non debent esse admodum multa.

I. Inconveniens certè esset, si quis animal divideret in *hominem, simiam, equum, leonem, canem* & reliquas species specialissimas, ut sic longissima efficeretur oratio. Quod si alicujus totius admodum multæ sint partes, utendum est primò divisione in pauciores, proximiores seu immediatiores, quarum partium subdivisiones tandem instituendæ, donec ad species specialissimas, aut alias minimas partes deveniatur. Si enim una divisio per admodum multa constituatur membra, fieri vix potest, quin eadè etiam sint remotiora, & minimè immediata: Videtur præterea facilius reddi cognitio, si subdivisionibus potius utamur, quàm si omnia membra in unam divisionem conjiciamus, quatenus per subdivisiones eorum

CO.